

O pierwszych dniach listopadowych...

**Scenariusz zajęć bibliotecznych łączących treści
z języka angielskiego i języka polskiego
dla uczniów klasy VI szkoły podstawowej**

Opracowanie: *Aleksandra Kaczmarek i Anna Lisowska*

Powiązanie scenariusza zajęć z podstawą programową:

PODSTAWA PROGRAMOWA KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO DLA SZKÓŁ PODSTAWOWYCH

Do najważniejszych umiejętności zdobywanych przez ucznia w trakcie kształcenia ogólnego w szkole podstawowej należą:

(...)

- 1) czytanie - rozumiane zarówno jako prosta czynność, jako umiejętność rozumienia, wykorzystywania i przetwarzania tekstów w zakresie umożliwiającym zdobywanie wiedzy, rozwój emocjonalny, intelektualny i moralny oraz uczestnictwo w życiu społeczeństwa; (...)
- 4) umiejętność komunikowania się w języku ojczystym i w języku obcym, zarówno w mowie, jak i w piśmie;(...)
- 7) umiejętność pracy zespołowej.

W rozwoju społecznym bardzo ważne jest kształtowanie postawy obywatelskiej, postawy poszanowania tradycji i kultury własnego narodu, a także postawy poszanowania dla innych kultur i tradycji. Szkoła podejmuje odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji.

Etap edukacyjny: klasy IV-VI

Język polski

Treści nauczania - wymagania szczegółowe

I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.

1. Czytanie i słuchanie. Uczeń:

- 1). sprawnie czyta teksty głośno i cicho;
- 2). określa temat i główną myśl tekstu; (...)
- 9). wyciąga wnioski wynikające z przesłanek zawartych w tekście (...);

2. Samokształcenie i docieranie do informacji. Uczeń korzysta z informacji zawartych w encyklopedii, słowniku ortograficznym, słowniku języka polskiego (małym lub podręcznym), słowniku wyrazów bliskoznacznych.

III. Tworzenie wypowiedzi:

1. Mówienie i pisanie. Uczeń:

- 1). tworzy spójne teksty na tematy poruszane na zajęciach – związane z otaczającą rzeczywistością i poznanymi tekstami kultury;
- 2). dostosowuje sposób wyrażania się do oficjalnej i nieoficjalnej sytuacji komunikacyjnej oraz do zamierzonego celu; (...)
- 8). uczestnicząc w rozmowie, słucha z uwagą wypowiedzi innych, mówi na temat; prezentuje własne zdanie i uzasadnia je;

Etap edukacyjny: klasy IV-VI

Język obcy nowożytny

Cele kształcenia - wymagania ogólne

I. Znajomość środków językowych.

Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie tematów wskazanych w wymaganiach szczegółowych.

II. Rozumienie wypowiedzi.

Uczeń rozumie bardzo proste i krótkie wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie i powoli, w standardowej odmianie języka, a także krótkie i proste wypowiedzi pisemne w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe:

1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych: leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych, umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie następujących tematów:

(...)

- 9). kultura (święta, obrzędy);

2. Uczeń rozumie wypowiedzi ze słuchu:

- 1). reaguje na polecenia;

- 2). rozumie znaczenie zwrotów dnia codziennego adresowanych do ucznia

(...)

3. Uczeń rozumie krótkie, proste, kilkuzdaniowe wypowiedzi pisemne:

- 1). rozumie ogólny sens tekstu;

- 2). wyszukuje proste informacje szczegółowe w tekście, (...)

8. Uczeń przetwarza tekst:

- 1). przekazuje ustnie informacje uzyskane z tekstu słuchanego lub czytanego,

(...)

10. Uczeń współdziała w grupie (...).

12. Uczeń stosuje strategie komunikacyjne (np. domyślanie się znaczenia wyrazów z kontekstu, rozumienie tekstu zawierającego nieznane słowa i zwroty).

Cele ogólne:

- Kształtowanie w uczniach postawy akceptacji i tolerancji oraz poszanowania innych kultur.

Cele szczegółowe - po zajęciach uczeń:

- rozumie pojęcie szacunku wobec innych i wobec siebie w kontaktach społecznych,
- potrafi słuchać ze zrozumieniem tekstu popularnonaukowego,
- wskazuje społecznie wartościowe postawy i zachowania,
- docenia wartość tradycji, rolę jaką ona odgrywa w podtrzymaniu tożsamości narodowej,
- poszerza swoją wiedzę na temat obrzędów i zwyczajów związanych z kultem zmarłych w krajach różnych kultur,
- rozwija wrażliwość na zagadnienia związane z tolerancją,
- rozumie pojęcie *tolerancja*,
- potrafi prowadzić kulturalną dyskusję,
- nabywa umiejętność posługiwania się różnymi (słownik, Internet) źródłami informacji,
- potrafi myśleć kreatywnie.

Czas trwania zajęć :

- 45- 60 minut.

Metody:

- pogadanka,
- głośne czytanie,
- dyskusja,
- quiz.

Środki dydaktyczne:

- fragment tekstu popularnonaukowego pochodzącego z książki „*Polskie obrzędy i zwyczaje – doroczne*”,
- karty pracy,
- prezentacja multimedialna,
- komputer z dostępem do Internetu,
- rzutnik multimedialny.

Formy pracy:

- indywidualna,
- grupowa.

Przebieg zajęć:

FAZA LEKCJI	DZIAŁANIA	
Wprowadzenie	1. 2. 3.	Powitanie. Przedstawienie tematu i celów zajęć. Rozdanie rysunku płomienia. Prośba o domalowanie oraz dopisanie (w języku polskim i angielskim) skojarzeń. (karta pracy 1)
Główna część zajęć	1.	Dyskusja na temat wykonanych rysunków i dopisanych skojarzeń. Płomień – świeca, ognisko, znicz, święta pamięci zmarłych.
	2. 3.	Odczytanie tematu zajęć – <i>O pierwszych dniach listopadowych...</i> (wyświetlonego na tablicy – prezentacja multimedialna) • Odczytanie przez nauczyciela fragmentu tekstu popularnonaukowego pochodzącego z książki „<i>Polskie obrzędy i zwyczaje – doroczne</i>”. (załącznik 1) • Rozdanie kart pracy i prośba o wskazanie zdań zgodnych z treścią wysłuchanego tekstu. (załącznik 2) • Dyskusja na temat tego jak dzisiaj obchodzi się dzień Wszystkich Świętych i Zaduszki w naszym kraju. Odwiedzamy cmentarze, gdzie pochowani są nasi bliscy. Zapalamy znicze i dekorujemy groby kwiatami.
	4.	• Pogadanka na temat: <i>Jak w innych kulturach obchodzone są święta związane z kultem zmarłych?</i> (pytanie wyświetlone na tablicy – prezentacja multimedialna). Przedstawienie tradycji pochodzących z Hiszpanii, Meksyku, Filipin, Japonii (załącznik 3) • Omówienie (w formie pogadanki) tradycji związanych ze świętem Halloween. Wskazanie na Internet jako źródło informacji. Odczytanie przez uczniów (przy pomocy nauczyciela) informacji ze strony projectbritain.com. dotyczącej święta Halloween.

	5.	• Wprowadzenie do rozmowy o tolerancji. Pytanie skierowane do uczniów: Jakie mają skojarzenia słysząc słowo <i>tolerancja</i>? Np. Tolerancja to postawa, która zabrania krytykowania innych osób różniących się od nas. • Rozdanie uczniom kart pracy 2. Polecenie wybrania cytatu, który najlepiej opisuje <i>tolerancję</i>. • Wyszukanie w <i>Słowniku języka polskiego</i> (uczniowie w grupach) definicji hasła <i>tolerancja</i>, które będzie wyjściem do dyskusji o poszanowaniu odmienności kulturowych w aspekcie różnic w obchodach i tradycjach związanych ze świętami listopadowymi. • Nauczyciel przedstawia <i>tolerancję</i> w kontekście podróżowania, które pozwala na poznawanie nowych kultur, zwyczajów, obrzędów. Obserwujemy je z pozycji turysty i, ze względu na szacunek jakim darzymy innych ludzi, naród, starajmy się ich nie krytykować. Tak samo jak i tradycji pochodzących z obcej kultury, a zakorzenionych w naszej. Starajmy się nie negować zachowań innych ludzi mimo, że my się z nimi nie zgadzamy.
Podsumowanie	1.	Tabela – opisy zwyczajów i tradycji związanych ze świętami listopadowymi w różnych kulturach. (karta pracy 3) Uczniowie losują daty i odczytują informacje o świętach w innych kulturach. Nauczyciel prosi uczniów, by odczytali, jakie święto i w którym kraju obchodzone jest np. 11 listopada. Uczniowie czytają tekst w języku angielskim i wyszukują potrzebne informacje.
Ewaluacja zajęć		Wycinanka w kształcie dyni. Uczeń, dodając kolejne elementy, decyduje czy dynia będzie uśmiechnięta czy smutna. Umieszczenie dyń na tablicy korkowej.

Bibliografia:

- Ogrodowska Barbara: *Polskie obrzędy i zwyczaje doroczne*. Warszawa : Sport i Turystyka - Muza, 2004. ISBN 83-7200-947-3
- Słownik języka polskiego PWN.

Załącznik 1:

Dni poświęcone pamięci zmarłych to wielkie doroczne święta odprawiane ku ich czci. Terminy tych świąt wyznaczone zostały przez Kościół. W 835 roku papież Jan XI ustanowił uroczystość Wszystkich Świętych (1 listopada) ku czci zmarłych świętych.

Przeszło sto lat później ustanowiono Dzień Zaduszny (2 listopada) - dzień nabożeństw i modłów w intencji zmarłych, a zwłaszcza dusz odbywających pokutę czyśćcową.

W całej Polsce 1 i 2 listopada wszystkie cmentarze odwiedzają niezliczone rzesze ludzi, aby przynajmniej zatrzymać się przy grobach swych bliskich. W tych dniach na grobach tonących w kwiatach płoną znicze. Obyczaj polski nakazuje bowiem zapalić światło także na mogiłach zapomnianych, opuszczonych, takich, których nie odwiedza już nikt bliski. (...)

Obchody zadusze są tak stare jak ludzkość. Pamięć o zmarłych stanowi wartość dla wszystkich ludzi na całym świecie (...). Nie ma takiego miejsca na Ziemi, w którym nie oddawano by czci swym zmarłym i nie znano świąt i obrzędów zadusznych. W przeszłości należały one do najważniejszych świąt i uroczystości. Odprawiano je wiele razy do roku. Towarzyszyły im zawsze obrzędy kultowe, modły i ofiary, a zwłaszcza ofiary z jadła i napojów.

Polskie Zaduszki (...) są niejako przedłużeniem uroczystości zadusznych odprawianych przez naszych przodków. Zaduszkowym obchodom kościelnym towarzyszyły bowiem przez całe stulecia różne, starsze niż chrześcijaństwo i chrześcijańskie uroczystości i wierzenia, zwyczaje i obrzędy ludowe. Te dawne wierzenia i praktyki spłoty się w niezwykłą całość z religijnymi obchodami Kościoła.

W czasach Adama Mickiewicza, w XIX wieku, obrzęd zaduszny zwany Dziadami (ku czci zmarłych antenatów - czyli dziadów), z przywoływaniem duchów, z przeznaczoną dla nich ucztą obrzędową, odprawiany był jeszcze w niektórych rejonach Litwy, Prus i Kurlandii oraz na wschodnich rubieżach Polski. (...)

W całej Polsce wierzono, że w noc poprzedzającą Dzień Zaduszny cienie zmarłych wychodzą w procesji z cmentarza, udają się do pobliskiego kościoła i słuchają tam mszy, którą celebduje zmarły proboszcz.

Wierzano powszechnie, że w tę właśnie noc dusze zmarłych – z łaski Bożej – mogą odwiedzać swe domostwa. Zostawiano więc dla nich uchylone drzwi i furtki, a na stole albo na parapecie okiennym – chleb i inne jadalno, a czasem nawet kwartę lub flaszkę z wódką. (...)

W przeszłości – i głównie na terenach wschodnich – w pobliżu cmentarzy i na rozstajnych drogach rozpalano wielkie ogniska, aby dusze mogły ogrzać się

przy nich przed długą, powrotną drogą w zaświaty. Ponadto ogień miał chronić ludzi przed złymi duchami i upiorami. Ognie zaduszkowe rozpalano więc zawsze na mogiłach osób zmarłych gwałtowną śmiercią. A zwłaszcza na grobach samobójców, pogrzebanych pod murem cmentarnym.

Dzisiaj wszystkie te praktyki, wierzenia, obrzędy odchodzą w przeszłość. Dawne zwyczaje, przywoływanie zmarłych i ofiary z jadła i napoju zastąpiły obrzędy kościelne, nabożeństwa i modły, a wśród nich tzw. wypominki odprawiane przez księży na cmentarzach. (...) Żywa jest bowiem ciągle tradycja Świąt Zmarłych i głęboka, najprawdziwsza potrzeba obchodów ku ich czci – potrzeba wynikająca z wdzięczności, miłości i pamięci o tych wszystkich, którzy odeszli.¹

Załącznik 2:

Podkreśl zdania prawdziwe:

- Zaduszki związane są tylko z tradycją chrześcijańską.
- Zwyczaj Zaduszek w świecie chrześcijańskim obecny jest od X w p. n. e.
- Święta i obrzędy zaduszne towarzyszą człowiekowi od zarania dziejów.
- Zaduszkowe praktyki wiązały się z przekonaniem, że życie człowieka kończy się w chwili jego śmierci.
- Wielkie ogniska rozpalano, ponieważ wierzono, że chronią one samobójców.
- W noc poprzedzającą Dzień Zaduszny przygotowywano dla zmarłych pokarmy i zostawiano je na mogiłach.
- Dzisiejsze dzień Wszystkich Świętych i Zaduszki są połączeniem tradycji pogańskich i katolickich.

Załącznik 3:

Polska	Tradycja obchodów Dnia Wszystkich Świętych sięga pierwszych wieków chrześcijaństwa. Gdy oddawano cześć męczennikom, w III wieku, rozpowszechnił się zwyczaj przenoszenia relikwii świętych z miasta do miasta. W ten sposób chciano podkreślić, że święci są "własnością" całego Kościoła. Odwiedzanie grobów jest zwyczajem znanym niemal wszystkim ludom, przekazywanym z pokolenia na pokolenia. Chrześcijanie podjęli te tradycje i nadali jej własny sens. 2 Listopada, we Wspomnienie Wszystkich Wiernych Zmarłych
--------	---

¹ Fragment z książki: Ogrodowska Barbara: *Polskie obrzędy i zwyczaje doroczne*. Warszawa : Sport i Turystyka - Muza, 2004. ISBN 83-7200-947-3

	(Dzień Zaduszny), wspominamy wszystkich zmarłych z naszych rodzin i tych, o których być może ludzie zupełnie zapomnieli. Jest to dzień, kiedy modlimy się o wieczne zbawienie dla tych, którzy wciąż jeszcze czekają na radość spotkania z Bogiem.
Hiszpania	Od wielu lat istnieje zwyczaj kremowania zwłok, a cmentarze przypominają parki z murowanymi wielopiętrowymi grobowcami, w których przechowywane są urny z prochami. Groby w Hiszpanii najczęściej odwiedzają ludzie starsi, ubrani na czarno. Czystczą wtedy płyty z nazwiskami bliskich i zapalają elektryczne lampki. Świece są zabronione ze względu na zagrożenie pożarowe. Jednak w niektórych miejscowościach Hiszpanii do dziś popularne jest rozpalać ognisk, które mają wskazywać zmarłym drogę do domu, a jednocześnie służyć do tradycyjnego o tej porze roku pieczenia kasztanów.
Meksyk	Meksykańskie obrzędy ku czci zmarłych trwają dłużej niż w Polsce i mają nieco odmienny charakter. Na mniej więcej dwa tygodnie przed świętami pojawiają się w sprzedaży szkieleciki, trupie czaszki, maski śmierci i upiórów. Kupowane do konsumpcji, dekoracji i na prezenty, wytwarzane są z cukru, czekolady, ciasta, gumy do żucia, gipsu, plastiku, drewna. Mają napisy: "Już wkrótce", "Czy mnie poznajesz?", "Oczekuję cię", "Przytul mnie", "Przyjemnego wypoczynku" itp. Pod koniec października w meksykańskich domach rozpoczyna się wielkie sprzątanie. W ten sposób rodziny przygotowują pomieszczenia do wizyty dusz zmarłych krewnych. Zgodnie z wierzeniami, na ziemię najpierw przybywają dusze zmarłych dzieci, zwane aniołkami. Na stole Meksykanie stawiają więc to, co lubią dzieci. Zwykle w południe, zbliża się czas przybycia dusz dorosłych, należy więc zmienić ofiarę, ustawiając na stole przysmaki dorosłych. 1 listopada po południu rodziny udają się na cmentarze, aby ozdobić groby kwiatami i charakterystycznymi wieńcami z liści palm. Dbłość o grób to honor żyjącej rodziny. W dzień zaduszny przynosi się pokarmy, przy grobach znajdują się zabawki, ubranka, buty zmarłych. Pobyt na cmentarzu to nie tylko wspomnianie tych, co odeszli, to również długie rozmowy z krewnymi i znajomymi oraz okazja do ponownego kontaktu ze zmarłymi, polegającego na prowadzeniu rozmów z nimi czy śpiewaniu ich ulubionych

	piosenek. Wieczorem wszyscy ponownie przybywają na cmentarz i zapalają świece. Zbliża się czas odejścia dusz zmarłych - blask migoczących świec i zniczy oświetla im drogę powrotną. W nocy cmentarz powoli pustoszeje.
Filipiny	Na Filipinach w tym dniu cmentarze zapełniają się całymi rodzinami, ustawia się namioty, w których urządzone są huczne biesiady.
Japonia	13 sierpnia, rozpoczyna się w Japonii święto bon (o-bon matsuri), obchodzone ku czci duchów zmarłych, które przybywają do swoich rodzin, witane latarniami zapalanymi u progów domów (tzw. "ogień powitalny"). Na domowych ołtarzykach buddyjskich czekają na zmarłych ofiary. Duchy przebywają z rodzinami do 15 sierpnia, po czym są odprowadzane za pomocą "ogni pożegnalnych" - okuribi. W niektórych rejonach Japonii okuribi przyjmują formę łódeczek z ofiarami i latarenkami, puszczanymi nocą na rzekę - efekt jest podobny do polskiego puszczenia wianków. Dla uczczenia zmarłych na dziedzińcach świątyń, czasem także na ulicach miast, odbywają się rytualne tańce zwane bon-odori. Na okres święta bon Japończycy biorą zazwyczaj urlopy i wyjeżdżają do swoich rodzinnych stron, by odwiedzić groby przodków, co powoduje wprost niewyobrażalne korki na autostradach.

Karta pracy 1:

- Dopisz (w języku polskim i angielskim) skojarzenia do rysunku obok.

.....

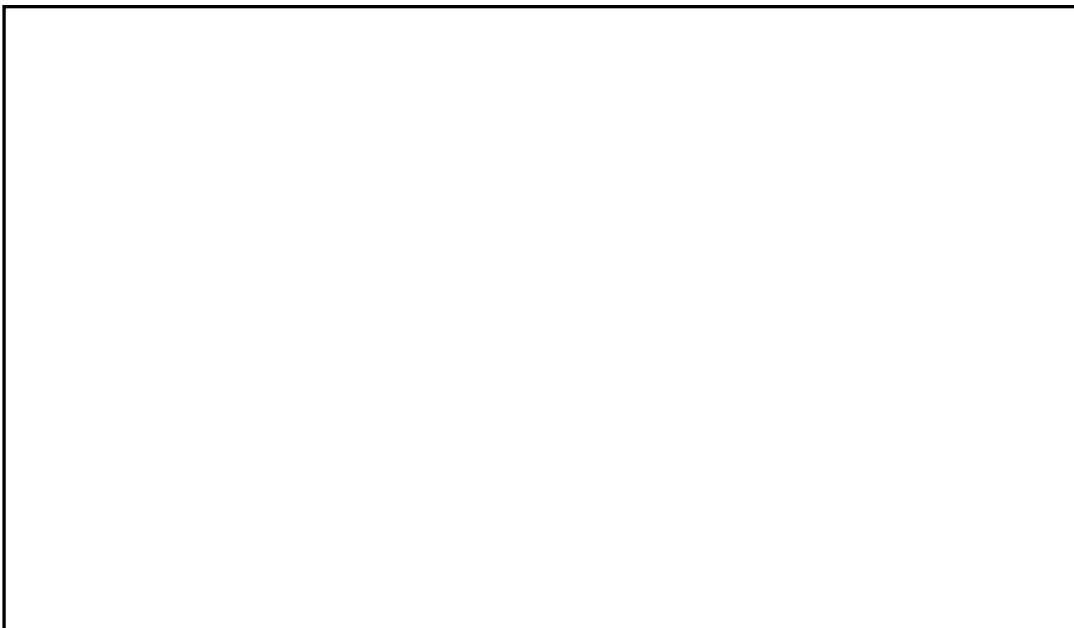
.....

.....

.....

.....

- Narysuj coś, co ujarzmi płomień

Karta pracy 2:

Wybierzcie dwa cytaty, które według waszej grupy najlepiej opisują *tolerancję*.

Lp.	Cytat	Wasz wybór
1.	<i>Tolerancja to niewywieranie przymusu (J. Locke)</i>	
2.	<i>Tolerancja jest wtedy, gdy nie czynię wbrew, chociaż czyjeś opinie czy zachowania nie odpowiadają mi, sprawiają przykrość. Mam siłę, by im przeszkodzić, ale nie czynię tego, bo uznaję uprawnienia ludzi do tych zachowań (J. Keller)</i>	
3.	<i>Tolerancja to wysiłek płynący prosto z serca, by zrozumieć przekonania, działania i zwyczaje drugiego człowieka bez konieczności ich powielania lub akceptacji.(J. Liebman)</i>	
4.	<i>Znosić cierpliwie to, czego nie lubimy, potępiamy - to tolerancja (Z. Szawarski)</i>	
5.	<i>Wtedy uprawiamy tolerancję, kiedy pozwalamy komuś robić coś, co któremuś z naszych celów przeszkadza (T. Kotarbiński)</i>	

6.	<i>Tolerancja to gotowość szanowania ideałów innych ludzi tak, jak własnych (R. M. Hoare)</i>	
----	---	--

Karta pracy 3:

Some religious and national festivals in November

1 November	All Saints' Day (Christian) This day provides a chance to offer thanks for the work and witness of all saints, recognising that not all are known or specially celebrated.
2 November	All Souls Day (Christian) On this day in particular the departed (people who died) are remembered and prayers on their behalf are offered.
2 November	New moon
5 November	Bonfire Night (National) (Secular) Every year people celebrate Bonfire Night with firework displays and blazing bonfires. It remembers an event which happened 400 years ago. It is associated with the tradition of celebrating Guy Fawkes' arrest on 5th November.
11 November	Armistice Day (Multifaith) is celebrated every year to commemorate the armistice signed between the Allies of World War I and Germany. the guns of the Western Front fell silent after more than four years continuous warfare The eleventh hour of the eleventh day of the eleventh month marks the signing of the Armistice, on 11th November 1918, to signal the end of World War One.
10 November	Remembrance Sunday (National) It is a special day set aside to remember all those men and women who were killed during the two World Wars and other conflicts.
11 November	National Independence Day (National) is celebrated every year on 11 November to commemorate the anniversary of Poland's resumption of independent statehood in 1918 after 123 years of partition by Russia, Prussia and Austria.
13 November	Diwali (Sikh/ Hindu) Hindu New Year 2012

15 November	The most important date in the Hindu Calendar, the story of Rama and Sita is retold and people spend time with their families. Al-Hijira or holy pilgrimage (Muslim) Islamic New Year. The Muslim calendar counts dates from the Hijra, which is why Muslim dates have the suffix A.H. (After Hijra). The festival marks the migration of the Prophet Mohammad and his followers from Mecca to Medina.
17 November	Full moon Sangha Day (Full Moon Day) (Buddhist) Sangha Day is a celebration of friendship. Buddhists come together to celebrate their worldwide community, the Sangha. Thanksgiving (National) is a national holiday celebrated in the United States and Canada as a day of giving thanks for the blessing of the harvest and of the preceding year.
17 November	
28 November	
30 November	St Andrew's Day (Christian) This holy day of the Patron Saint of Scotland celebrates Scottish culture and history.

1 November	13 November
2 November	15 November
2 November	17 November
5 November	17 November
11 November	28 November
10 November	30 November
11 November	